

Sygn. akt I A Ca 629/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Bogdan Radomski
Sędzia:	SA Zbigniew Grzywaczewski
Sędzia:	SA Jolanta Terlecka (spr.)
Protokolant	st. sekr. sąd. Aneta Dudek

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2012 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa K. G.

przeciwko Skarbowi Państwa (...)

o odszkodowanie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 26 czerwca 2012 r., sygn. akt I C 52/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda K. G. na rzecz pozwanego Skarbu Państwa - (...) kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 629/12

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Zamościu wyrokiem z dnia 26 czerwca 2012r., uzupełnionym postanowieniem z dnia 11 lipca 2012r. oddalił powództwo K. G. przeciwko Skarbowi Państwa (...) o zapłatę odszkodowania w kwocie 1.200.000 zł oraz zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej 7.200 zł kosztów procesu (k-57,64) opierając to rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i wnioskach.

W zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej w K. w budynku przy ulicy (...) znajduje się lokal nr (...), o powierzchni użytkowej 36,35m⁽²⁾. Do lipca 1995r. w lokalu tym zamieszkiwał W. P., który otrzymał przydział na to mieszkanie na warunkach spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu. W mieszkaniu tym, w dniu (...), zameldowany został

powód - na pobyt stały. W dniu (...). W. P. zmarł. Do chwili śmierci zamieszkiwał samotnie. Spółdzielnia, dysponując wolnym lokalem, przydzieliła go E. A. - obecnej właścicielce. Decyzją Burmistrza Miasta K. z dnia (...). powód został wymeldowany z przedmiotowego lokalu. Wnoszone przez niego odwołania od tej decyzji, nie doprowadziły do jej wzruszenia.

K. G. wytoczył przed Sądem Okręgowym w Z. kilka powództw przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej w K., w tym były to sprawy o ochronę dóbr osobistych i odszkodowanie (IC (...)) oraz o wydanie lokalu (IC (...)). W tych sprawach wywodził on swoje żądania z faktu wymeldowania go z lokalu przy ulicy (...) w K.. W sprawie IC (...)(o ochronę dóbr osobistych) jego powództwo zostało oddalone, zaś w sprawach IC (...)pozew został odrzucony. Zainicjowana przez powoda - przeciwko spółdzielni mieszkaniowej - sprawa I C (...)o wydanie lokalu, zakończyła się oddaleniem powództwa. K. G. kilkakrotnie występował również z żądaniami zasądzenia odszkodowania od Skarbu Państwa, wskazując jego różne jednostki organizacyjne. W sprawach IC (...) złożone pozwy zostały zwrócone.

W świetle tych ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. Wywodził, iż swoje roszczenie powód oparł na treści art. 417 i następnym k.c. wskazując, iż powstanie szkody wiąże z działalnością organów władzy publicznej. Szkoda zaś, w odczuciu powoda, polega na „spowodowaniu jego bezdomności” i rozstroju zdrowia. Bezdomność natomiast jest konsekwencją oddalenia powództwa o zwrot lokalu w sprawie IC(...). Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że art. 417 k.c. przewiduje odpowiedzialność odszkodowawczą za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym, zdefiniowanym jako „niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej”. Przepis ten stanowi ogólną podstawę odpowiedzialności władz publicznych za ich władcze działania, która nie znajduje zastosowania lub znajduje ograniczone zastosowanie tylko wówczas, gdy ustawodawca odrębnym unormowaniem określa konsekwencje niektórych działań organów władz publicznych. Szczególne znaczenie mają unormowania zawarte w art. 417⁽¹⁾ § 1 - 3 k.c., które jako dodatkową przesłankę dochodzenia roszczeń odszkodowawczych, wprowadzają obowiązek uprzedniego stwierdzenia niezgodności z prawem działania władz publicznych. Przepis art. 77 ust. 1 Konstytucji RP stanowi, że każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem

działanie organu władzy publicznej. Wyraża więc konstytucyjne prawo do odszkodowania za bezprawne wyrządzenie szkody przez władzę publiczną, jednakże nie wskazuje wyczerpująco, jaka szkoda ma podlegać naprawieniu

ani nie rozstrzyga, co decyduje o wymaganej przesłance bezprawności. Podkreślił, że nieprawidłowość w działaniu władzy publicznej może przybrać postać naruszeń konstytucyjnych praw i wolności, konstytucyjnych zasad funkcjonowania władzy publicznej, uchybień wymaganiom określonym w ustawach zwykłych, aktach wykonawczych (uchybień w sferze prawa materialnego i procesowego), jak i uchybień normom pozaprawnym, w różny sposób powiązanych z normami prawnymi. Przy czym nie każde naruszenie prawa będzie stanowiło podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej, ale jedynie takie, które stanowiło warunek konieczny powstania szkody i którego normalnym następstwem w danych okolicznościach jest powstanie szkody.

W ocenie Sądu Okręgowego na tle okoliczności przedstawionych przez powoda w rozpoznawanej sprawie nie zachodzą żadne przesłanki uzasadniające żądanie pozwu, tak co do zasady, jaki i wysokości dochodzonego odszkodowania. Analiza bowiem treści pozwu, pism składanych w jego uzupełnieniu oraz analiza wyjaśnień złożonych przez powoda na rozprawie poprzedzającej ogłoszenie wyroku pozwala na wnioskowanie, że K. G. wywodzi swoje roszczenie z faktu wymeldowania go przez Spółdzielnię Mieszkaniową w K. z lokalu położonego przy ulicy (...). Następstwem tej czynności administracyjnej było według powoda „spowodowanie jego bezdomności”, czyli utraty lokalu mieszkalnego. Fakt ten zaś negatywnie wpłynął na jego dalsze życie i skutkowało stałym pogarszaniem się jego sytuacji osobistej i zdrowotnej. Podejmowane przez powoda kroki zmierzające do „odzyskania” lokalu, bądź uzyskania odszkodowania za jego utratę, jak również zainicjowane postępowanie o zwrot mieszkania, zakończyły się negatywnie. Z kolei to ostatnie rozstrzygnięcie według powoda to zdarzenie rodzące odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa. Zdaniem Sądu pierwszej instancji wskazane przez powoda okoliczności nie pozwalają na uznanie, że działania strony pozwanej były bezprawne. Orzekając o zasadności roszczeń zgłaszanych przez powoda w sprawie IC (...)Sąd działał bowiem w granicach prawa. Apelacja wniesiona przez powoda została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w L.z dnia (...),

wydanym w sprawie I ACa (...), zaś pełnomocnik ustanowiony w celu sporządzenia i wniesienia skargi kasacyjnej, wydał opinię o braku podstaw do jej wniesienia.

Ponadto, art. 417⁽¹⁾ § 2 k.c. stanowi podstawę prawną roszczenia o wynagrodzenie szkody wyrządzonej wydaniem niezgodnego z prawem prawomocnego orzeczenia sądowego lub ostatecznej decyzji administracyjnej. Wymóg, by orzeczenia były prawomocne, a decyzje ostateczne oznacza, że podmiot zainteresowany uzyskaniem odszkodowania wyczerpał już tok instancji; cytowany przepis nie może bowiem zastępować właściwego toku instancji lub stanowić dla niego alternatywy. Przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej za szkodę wyrządzoną przez wydanie niezgodnego z prawem orzeczenia sądowego lub decyzji administracyjnej, jest stwierdzenie tej niezgodności z prawem we właściwym postępowaniu. Wynika z tego, że sąd rozpoznający roszczenie odszkodowawcze nie może samodzielnie ustalić niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądowego lub decyzji administracyjnej. Natomiast takiego prejudykatu powód nie przedstawił. Nie wykazał też związku przyczynowego między orzeczeniem oddalającym powództwo o zwrotu lokalu, a domniemaną szkodą. Powód także nie wykazał, że miało miejsce jakiegokolwiek zdarzenie mające cechy bezprawnego działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej, które mogłoby stanowić uzasadnienie żądań pozwu. Nie wykazał też, na czym w istocie miała polegać szkoda, której doznał. Z akt niniejszej sprawy oraz sprawy IC (...) wynika bowiem bezspornie, że powód nie był właścicielem ani współwłaścicielem lokalu przy Chmielnej (...) w K., nie posiadał do niego żadnego tytułu prawnego. Nie był też członkiem spółdzielni mieszkaniowej ani nie składał deklaracji członkowskiej. Co więcej, w rzeczywistości nigdy w tym lokalu nie zamieszkiwał i nie było prowadzone przeciwko niemu żadne postępowanie eksmisyjne. Nie mógł więc utracić prawa do lokalu, ponieważ prawem takim nigdy nie dysponował. W tych warunkach nie można w ogóle mówić o szkodzie powstałej na skutek oddalenia powództwa o zwrot lokalu. Niezależnie od powyższego Sąd Okręgowy wskazał, iż powód upatrywał powstania szkody także w wydaniu decyzji administracyjnej w przedmiocie wymeldowania go ze spornego lokalu. Decyzja ta została wydana przez Burmistrza Miasta K. w dniu (...), a więc pod rządami kodeksu cywilnego w brzmieniu sprzed zmian wprowadzonych ustawą z dnia 17 czerwca 2004r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 162, poz. 1692). Stosownie do treści art. 5 ustawy nowelizującej, do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed dniem wejścia

w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy art. 417 k.c., art. 419 k.c., art. 420 k.c., art. 420¹ k.c., art. 420² k.c. i art. 421 k.c., w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 417 § 1 k.c. w ówczesnym brzmieniu stanowił, że Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności. Jeżeli szkoda została wyrządzona przez funkcjonariusza państwowego na skutek wydania orzeczenia lub zarządzenia, Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność tylko wtedy, gdy przy wydaniu orzeczenia lub zarządzenia nastąpiło naruszenie prawa ścigane w trybie postępowania karnego lub dyscyplinarnego, a wina sprawcy szkody została stwierdzona wyrokiem karnym lub orzeczeniem dyscyplinarnym albo uznana przez organ przełożony nad sprawcą szkody - art. 418 § 1 k.c. Powód żadnych takich okoliczności nie przedstawił.

Sąd Okręgowy w realiach tego sporu wykluczył również odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 419 k.c., podnosząc iż przepis ten, podobnie jak i art. 418 k.c., został uchylony z dniem 1 września 2004r. jednak obowiązywał w dacie wydania decyzji o wymeldowaniu powoda z lokalu, czyli w dacie zdarzenia, z którym powód wiąże powstanie szkody. Sąd podkreślił, że K. G. jakkolwiek wielokrotnie cytował treść art. 419 k.c. nie wykazał jednak zaistnienia żadnej z zawartych w nim przesłanek, które mogłyby uzasadniać zgłoszone żądanie, a ciężar ich udowodnienia spoczywał wyłącznie na nim zgodnie z zasadą wymienioną w art. 6 k.c. (k-67-73).

Powód w apelacji od tego wyroku, zaskarżając go w całości, zarzucił: „błąd w ustaleniu faktycznym co do roszczenia niezgodnego z prawem działania organów władzy publicznej i błędną ich wykładnię, co do naprawienia szkody, wymagają zasady współżycia społecznego, co do bezdomności (...) przez dwanaście lat”. Wskazywał przy tym na przepisy art. 417 § 1 i 2 k.c., art. 433-435 k.c. oraz art. 16 § 1 ustawy z 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze i jak należy wnioskować domaga zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie jego powództwa w całości (k-80-80v).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacja jest bezzasadna.

Wbrew zarzutowi skarżącego Sąd Okręgowy nie dopuścił się żadnych błędów w ustaleniach faktycznych w sposób zaprezentowany w apelacji ani nie naruszył żadnego z powołanych w niej przepisów prawa materialnego.

Powodowi w tej, jak i szeregu poprzednich sprawach, wyjaśniano, iż z faktu samego tylko zameldowania go w mieszkaniu W. P., a potem wymeldowania go stamtąd, nie wypływają dla niego żadne z wywodzonych roszczeń cywilnoprawnych ani przeciwko Skarbowi Państwa ani Spółdzielni Mieszkaniowej w K., w zasobach której znajduje się przedmiotowy lokal. Zbyteczne jest ponawianie tej dobrze znanej powodowi argumentacji, którą on po prostu konsekwentnie ignoruje wytaczając kolejne powództwa mające związek z tym lokalem. Tym bardziej kiedy motywy zaskarżonego wyroku zostały powyżej dość wiernie przytoczone.

Ogólnie zatem wystarczy wskazać, że Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje dokonane w postępowaniu pierwszoinstancyjnym ustalenia i ich ocenę prawną, Ustalenia te stanowiły podstawę do oceny o oczywistej wręcz bezzasadności powództwa. Taki sam charakter ma wyłącznie polemiczna apelacja powoda.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego uzasadniają przepisy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99, art. 391 § 1 k.p.c., art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz. 1417 z późn. zm.) oraz § 13 ust. 1 pkt 2 w związku z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.).

Z tych względów i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku.